

**Звіт про громадське обговорення
проекту наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про
затвердження Критеріїв віднесення води питної до категорії «вода
природна мінеральна»**

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:

Міністерство охорони здоров'я України

2. Зміст питання або назва проекту акта, що виносилися на обговорення.

Проект акта розроблено відповідно до пункту 8 частин другої статті 6 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» та з метою забезпечення виконання пунктів 5 та 11 Порядку віднесення води питної до категорії “вода природна мінеральна”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 травня 2025 р. № 542 (далі – Порядок) та на виконання пункту 16 Розділу 12 «Безпечність харчових продуктів, ветеринарна та фітосанітарна політика» Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis EC), затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2026 року № 438.

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні.

Громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій, відповідей на телефонні дзвінки та офіційні листи, що надходили до МОЗ. Проект акта опубліковано 7 травня 2026 року на офіційному веб-сайті Міністерства охорони здоров'я України (<https://moz.gov.ua/uk/povidomlennya-pro-oprilyudnennya-proyektu-nakazu-ministerstva-ohoroni-zdorov-ya-ukrayini-pro-zatverdzhennya-kriteriyiv-vidnesennya-vodi-pitnoyi-do-kategoriyi-voda-prirodna-mineralna>).

Зауваження та пропозиції від громадськості приймалися до 27 травня 2025 року на адресу МОЗ України у письмовому або електронному вигляді за адресою: вул. Грушевського, 7, м. Київ, 01601.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства охорони здоров'я України за результатами обговорення:

№ з/п	Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні, суть пропозицій та зауважень	Результати розгляду пропозицій та зауважень
Державна установа «Інститут громадського здоров'я імені О. М. Марзєєва Національної академії медичних наук України»		

1	Зазначено, що положення пункту 3 розділу II проєкту Критеріїв щодо відмінності води природної мінеральної від звичайної питної води за природними характеристиками, зокрема вмістом мінеральних речовин, мікроелементів або інших складників, а також початковою чистотою, сформульовано недостатньо зрозуміло. Вказано на те, що природна мінеральна вода, завдяки природному походженню її складу та відсутності ризику забруднення, на відміну від звичайної питної води, що виготовляється за вимогами ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»: - не підлягає обробці (крім дозволеної згідно з «Гігієнічними вимогами до виробництва та обігу вод природних мінеральних і вод джерельних», затвердженими наказом Мінекономіки від 12.04.2021 р. № 741); - має природний стабільний мікробіологічний і фізико-хімічний склад; - може мати специфічні компоненти та/або властивості.	Не враховано. Пункт 3 розділу II проєкту Критеріїв відповідає пунктам 1 та 3 розділу I Додатка I до Директиви 2009/54/ЕС та належним чином визначає ознаки води природної мінеральної. Твердження, що така вода може не відрізнятися від звичайної питної води, а також пропозиція щодо її «незмінного» складу не узгоджуються з Директивою, яка передбачає відповідні відмінні характеристики та стабільність складу в межах природних коливань. Вимоги щодо допустимих способів обробки регулюються окремо.
2	Запропоновано доповнити пункт 5 розділу II проєкту Критеріїв посиланням на Гігієнічні вимоги до виробництва та обігу вод природних мінеральних і вод джерельних, затверджені наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 12 квітня 2021 року № 741, та зазначити, що навколо водозабору встановлюються зони санітарної охорони відповідно до вимог законодавства.	Враховано. Пункт 5 розділу II проєкту Критеріїв доповнено положенням щодо встановлення навколо водозабору зон санітарної охорони відповідно до вимог законодавства. Водночас з метою забезпечення відповідності пункту 1.1.5 розділу II Додатка I до Директиви 2009/54/ЕС збережено положення щодо інших заходів захисту природного джерела та/або свердловини від забруднення.
3	Надано пропозицію у пункті 6 розділу II проєкту Критеріїв замінити слова «аніони та катіони (кальцій, магній, калій, натрій та гідрокарбонати, хлориди, сульфати тощо)» словами «основні аніони та катіони», з урахуванням термінології Гігієнічних вимог, затверджених наказом від 12 квітня 2021 року № 741.	Враховано частково. Положення пункту 6 розділу II проєкту Критеріїв уточнено та відповідну позицію викладено у новій редакції: «аніони та катіони, зазначені в підпункті 9 пункту 4 Гігієнічних вимог;».
4	Вважають за необхідне у пункті 9 розділу II проєкту Критеріїв передбачити проведення дослідження через 12 годин після розливу та уточнити, що протягом цього періоду вода повинна зберігатися за температури $4^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$.	Враховано. Відповідне положення виключено з проєкту Критеріїв віднесення води питної до категорії «вода природна мінеральна» та перенесено до розділу I «Мікробіологічні показники» Показників безпечності вод природних мінеральних та вод джерельних.

		Положення викладено в уточненій редакції, відповідно до якої дослідження проби води для визначення загального мікробного числа розпочинають через 12 годин після фасування, а протягом цього періоду пробу води зберігають за температури $4^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$.
5	Запропоновано доповнити проєкт Критеріїв вимогами частини 3 статті 5 Директиви 2009/54/ЕС щодо допустимого збільшення кількості бактерій у воді природній мінеральній та відсутності в ній органолептичних дефектів на етапі обігу.	Враховано. Вимоги статті 5(3) Директиви 2009/54/ЕС включено до пункту 4 розділу I «Мікробіологічні показники» Показників безпечності вод природних мінеральних та вод джерельних. Зокрема, передбачено, що під час обігу ЗМЧ води природної мінеральної може збільшуватися лише внаслідок природного збільшення кількості бактерій, наявних у воді у місці її виходу з природного джерела або свердловини, а наявність органолептичних дефектів у воді природній мінеральній не допускається.
6	Наголошується на необхідності доповнення проєкт акта максимально допустимими рівнями залишків, що утворюються внаслідок обробки води природної мінеральної повітрям, збагаченим озоном, а саме: розчинений кисень – не більше 50 мкг/л, бромат – не більше 3 мкг/л, бромформ – не більше 1 мкг/л.	Враховано. Проєкт наказу доопрацьовано та доповнено окремим додатком, яким встановлено максимально допустимі рівні окремих природно наявних складників вод природних мінеральних та залишків, що утворюються внаслідок обробки вод природних мінеральних повітрям, збагаченим озоном. Установлено максимально допустимі рівні розчиненого озону, броматів і бромформу.
7	Вважають за доцільне доповнити документ критеріями віднесення води питної до категорії «вода природна мінеральна», що підходить для приготування їжі для немовлят. Зокрема, як в національних нормативних документах Литви, Німеччини тощо.	Не враховано. Директива 2009/54/ЕС не передбачає окремої категорії води природної мінеральної, придатної для приготування харчування для немовлят, та не встановлює обов'язкових критеріїв для такої води. Пропозиція має загальний характер і не містить конкретних критеріїв, показників або граничних значень, а також посилянь на конкретні положення нормативно-правових актів держав - членів Європейського Союзу, які пропонується врахувати у проєкті. У зв'язку із цим підстави для внесення відповідних змін до проєкту Критеріїв відсутні.
Пропозиції фізичної особи		
1	Запропоновано передбачити можливість непроведення окремих досліджень для вод природних мінеральних, які мали підтверджені характеристики та використовувалися до набрання чинності	Не враховано. Положення абзацу другого пункту 2 розділу I Додатка I до Директиви 2009/54/ЕС є спеціальним перехідним положенням, яке стосується можливості непроведення

	наказом, замінивши встановлену Директивою 2009/54/ЕС дату 17 липня 1980 року датою набрання чинності наказом.	фармакологічних, фізіологічних та клінічних досліджень для вод, що вважалися природними мінеральними у державі-члені походження до 17 липня 1980 року. Заміна зазначеної дати датою набрання чинності наказом створювала б новий виняток, не передбачений Директивою. Водночас проєкт Критеріїв уже передбачає проведення таких досліджень лише у разі необхідності та можливість використання узгоджених результатів значної кількості клінічних спостережень.
2	Запропоновано об'єднати положення пунктів 7 і 8 проєкту Критеріїв, уточнити, що показники загальної кількості життєздатних колоній мікроорганізмів у джерелі є орієнтовними, а не максимально допустимими, та виключити пункт 9, який встановлює мікробіологічні вимоги до води природної мінеральної після розливу.	Враховано частково. Положення проєкту доопрацьовано з урахуванням положень пункту 1.3 розділу II Додатка I та статті 5 Директиви 2009/54/ЕС. У пункті 7 проєкту Критеріїв залишено мікробіологічні критерії, що застосовуються до води у місці її виходу з природного джерела або свердловини. Значення ЗМЧ 20 КУО/мл за температури 20–22 °C та 5 КУО/мл за температури 37 °C включено до розділу I «Мікробіологічні показники» Показників безпечності вод природних мінеральних та вод джерельних. Вимоги до мікробіологічних показників води після фасування виключено з проєкту Критеріїв та включено до розділу I «Мікробіологічні показники» Показників безпечності вод природних мінеральних та вод джерельних. Водночас пропозицію щодо виключення зазначених вимог із предмета регулювання наказу не враховано, оскільки відповідні мікробіологічні вимоги передбачені статтею 5 Директиви 2009/54/ЕС та підлягають імплементації в національне законодавство.
3	Запропоновано збільшити максимально допустимий рівень бору у водах природних мінеральних з 1,0 мг/л до 5,0 мг/л за прикладом законодавства Республіки Польща або до 2,4 мг/л з урахуванням положень Директиви (ЄС) 2020/2184.	Враховано. Максимально допустимий рівень бору у водах природних мінеральних збільшено з 1,5 мг/л до 5,0 мг/л з урахуванням наданої пропозиції та положень, що діють в окремих країнах ЄС.

Директор
Департаменту громадського здоров'я

Тетяна СКАПА